

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آئدس و بیماری های تب دنگ ، زیکا و چیکونگونیا

محمد یوسف مقدم

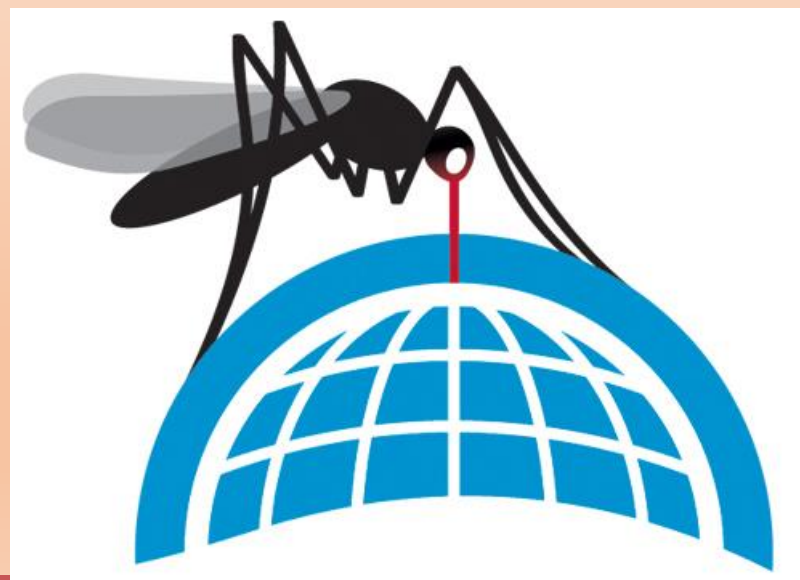
کارشناس ارشد بیماری های مرکز بهداشت بیرجند

خرداد ماه ۱۴۰۳

بیماری های منتقله از حشرات و سایر ناقلین

مهمترین بیماریهای منتقله از ناقلین

مالاریا

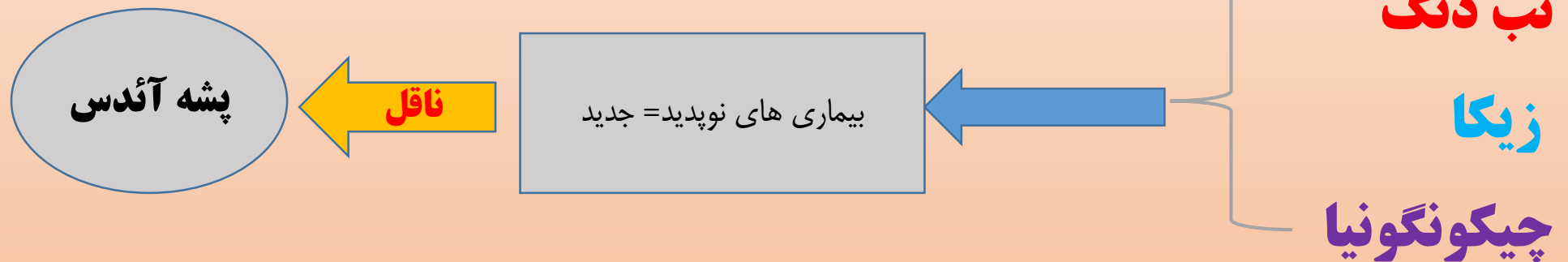
تب خونریزی دهنده کریمه کنگو

سالک

تب دنگ

زیکا

چیکونگونیا

اهمیت بیماری های منتقله از ناقلین

- نقش ناقل در چرخه بیماری
- عدم وجود واکسن موثر
- عدم درمان موثر
- نوپدید بودن بیماری های مذکور
- در معرض گزش بودن اکثر جمعیت انسانی
- امکان اپیدمی شدن بیماری های مذکور

پشه آئدس (تب دنگ، زیکا و چیکونگونیا)

اهمیت پزشکی

۱- آزار و اذیت: در آمریکای شمالی فعالیت در خارج از اماکن غیرممکن می شود

۲- انتقال بیماری تب زرد (بیماری زئونوز- مخزن میمون های جنگلی- سیکل جنگلی- انسان بصورت تصادفی)

۳- بیماری تب دنگ، زیکا و چیکونگونیا (پشه ۸ تا ۱۲ روز بعد از خوردن خون آلوده به ویروس تا پایان زندگی اش آلوده کننده خواهد بود)

۴- بیماریهای آنسفالیت

۵- سایر آربو ویروس ها

بیماریهای منتقله توسط پشه آئدس

- تب دنگ
- چیکونگونیا
- زیکا

اهمیت موضوع بیماریهای منتقله از پشه آئدس

- ✓ بیش از ۵۰٪ جمعیت دنیا در معرض خطر ابتلا به این بیماریها هستند
- ✓ ناتوانی و از کار افتادگی قابل توجه مبتلایان این بیماریها (بیماری چیکونگونیا)
- ✓ تولد نوزادان با عقب ماندگی ذهنی (بیماری زیکا)
- ✓ ایجاد اپیدمیهای انفجاری (ناقل آئدس اجیپتی)
- ✓ هدررفت منابع اقتصادی بیش از ۸ برابر برنامه کنترل مالاریا
- ✓ عوامل بالقوه قابل استفاده در بیوتروریسم
- ✓ بیماریهای منتقله از پشه ها مثل سالک، مالاریا و بیماریهای منتقله از آئدس مهاجم موانع بسیار مهم و سخت در توسعه کشورها هستند.

اهمیت موضوع بیماریهای منتقله از پشه آئدس

✓ تغییرات آب و هوایی مهمترین عامل در حرکت ویروس از مناطق نیمه گرمسیری به مناطق معتدل جهان میباشد

✓ انتشار هر ۴ گونه ویروس دنگ از آسیا تا آمریکا، آفریقا و مدیترانه شرقی آن را به یک تهدید سلامت جهانی تبدیل کرده است

✓ این بیماری در میان بیماری های ویروسی منتقله توسط بندپایان سریعترین گسترش را داشته و موجب شده است که بیماری دنگ تبدیل به مهمترین بیماری ویروسی منتقله از طریق بند پایان در طی ۳۰ سال گذشته در جهان تبدیل شود.

✓ موارد این بیماری ظرف ۵۰ سال گذشته ۳۰ برابر شده

✓ هر سال، ۵۰ تا ۱۰۰ میلیون عفونت تب دنگ در جهان رخ میدهد.

✓ قبل از سال های ۱۹۷۰ تنها در ۹ کشور این بیماری را گزارش کرده بودند اکنون این بیماری در بیش از یکصد کشور جهان بومی شده است

اپیدمیولوژی بیماری های منتقله توسط آئدس در جهان و منطقه

بیماری تب دنگ

- در آرژانتین در سال ۲۰۲۳، ۵۶۰۰۰ مورد و ۲۲۷ مورد مرگ
- در برزیل در سال ۲۰۲۳، ۸۹۹۵۰۰ مورد و ۳۳۳ مورد مرگ (افزایش چیکونگونیا و زیکا)
- در پرو در سال ۲۰۲۳، ۶۹۵۳۴ مورد و ۷۲ مورد مرگ
- کشورهای همسایه ایران از جمله پاکستان، افغانستان، عمان، امارات و... از نظر حضور آئدس وضعیت نگران کننده ای دارند
- منطقه مدیترانه شرقی به خصوص کشورهای هم مرز با ایران مانند پاکستان در سالهای اخیر شاهد اپیدمی های متعدد بیماریهای دانگ و چیکونگونیا بوده است.
- تا سال ۱۴۰۰، ناقلین یاد شده در ۱۳ کشور منطقه، شامل پاکستان، عربستان سعودی، عمان و یمن و... گزارش شده اند
- گزارشهای تایید نشده ای از حضور آئدس در کشورهای عراق و امارات نیز وجود دارد

اپیدمی بیماری دنگ در آسیا ۲۰۲۱ (پاکستان)

- در پاکستان هرساله اپیدمی های بزرگ بیماری دنگ اتفاق میافتد
- از ۱۲ اکتبر تا ۱۲ نوامبر ۲۰۲۱ در پاکستان ۱۱۳ نفر با تب مرتبط با بیماری دنگ به بیمارستان مراجعه کرده اند (در طول یک ماه) و ۵ مورد مرگ در اثر این بیماری گزارش شده است
- در برخی از روزها در فصل انتقال بالای ۱۰۰ مورد بیمار، روزانه گزارش می شود.

۲۰۱۹ هندوستان: ۳۰/۰۰۰ بیمار و ۳۹ مورد مرگ (با وجود برنامه های سمپاشی)

اپیدمی دنگ در عمان: سال ۲۰۱۹ گزارش رسمی انتقال محلی

- مسقط: ۳۴۳ مورد بیماری دنگ

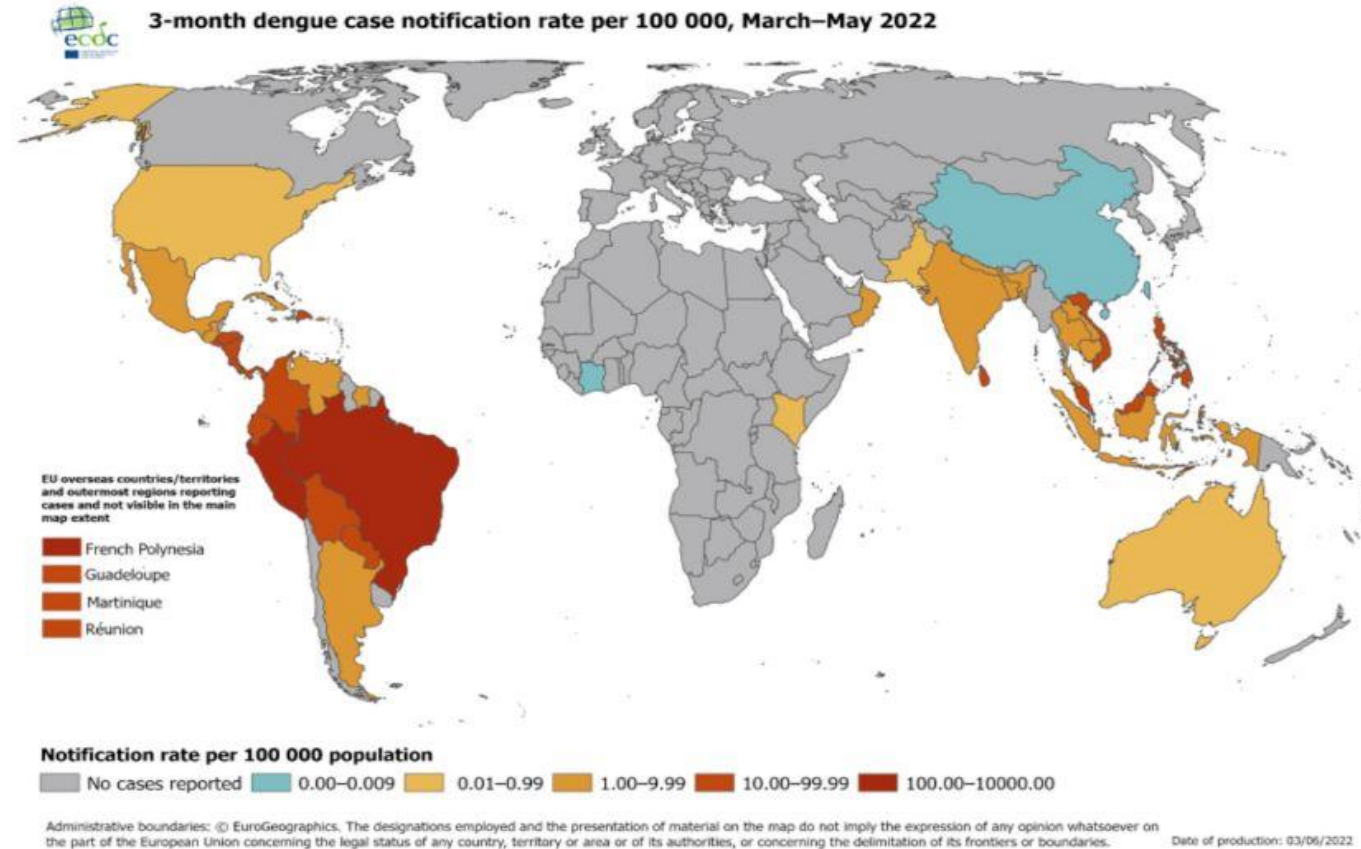
افزایش موارد بیماری در سنگاپور: در ۴ ماهه اول سال جاری میلادی نسبت به سال قبل موارد بیماری بیش از ۲ برابر افزایش داشته است .

فلج شدن
سیستم
درمان در
کشورهای
آلوده

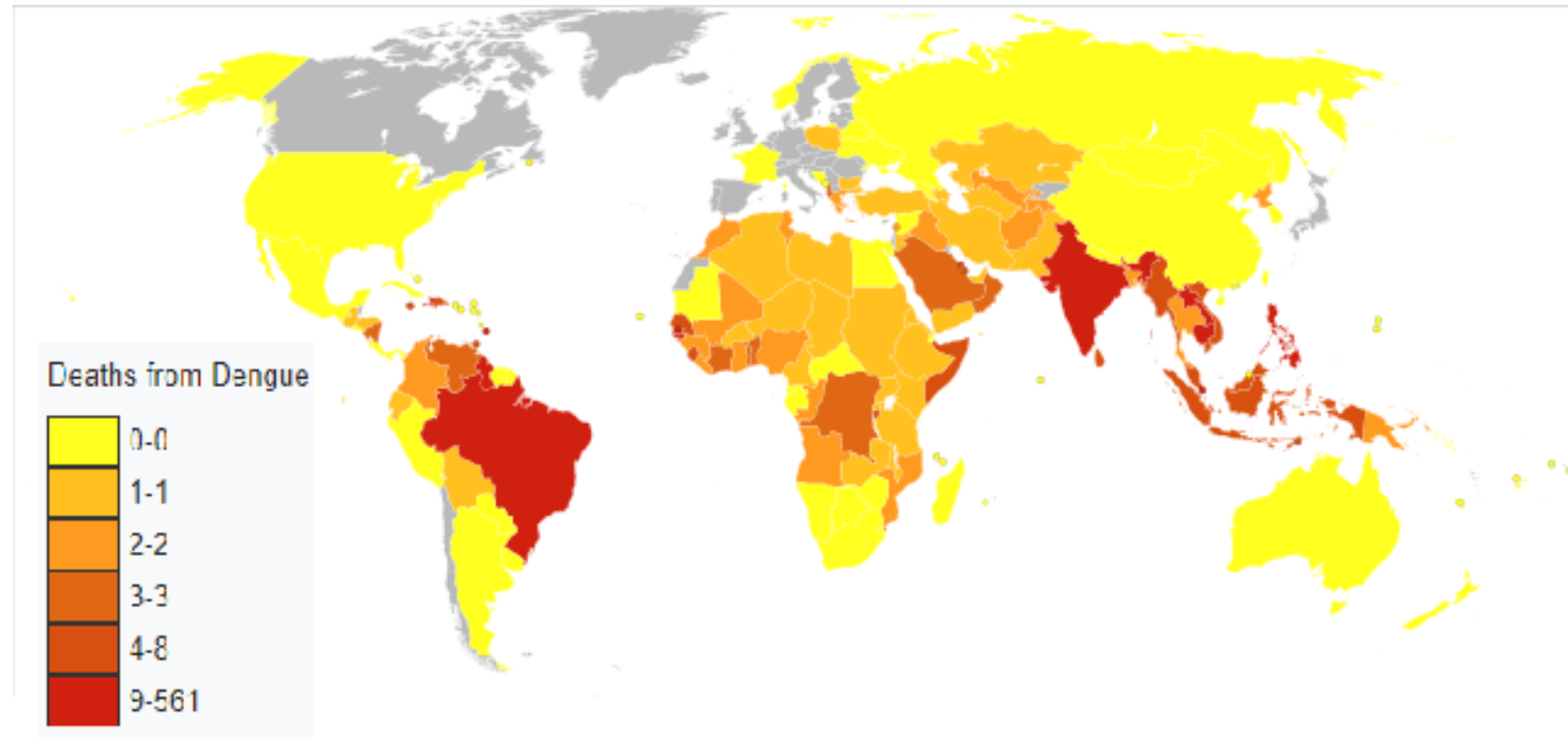

نقشه پراکندگی موارد تب دانگ در جهان

Geographical distribution of dengue cases reported worldwide

نقشه پراکندگی موارد فوت ناشی از تب دنگ در جهان

بیماری تب دنگ

• عامل بیماری دنگ

- جزء فلاویوویروس ها هستند، چهار نوع سروتایپ دارد
- امکان دارد فردی ۴ بار به ویروس آلوده شود.
- سروتایپ نوع دوم، سروتایپ غالب است.
- هم در اطفال و هم در بالغین حدود ۷۵٪ موارد ابتلای به بیماری دنگ بدون علامت هستند.
- ابتلای به هر کدام از سروتایپ های این ویروس ایمنی که ایجاد میکند فقط علیه همان سروتایپ است
- دوره نهفتگی بیماری ۴ تا ۱۰ روز بعد از گزش انسان توسط پشه آلوده است

انواع تب دنگ

1- دنگ بدون علائم هشدار دهنده

۲- دنگ با علائم خونریزی دهنده

بیماری تب دنگ

- بر آورد می شود که یک نفر از هر چهار نفر مبتلا به بیماری تب دنگ، علامت دار می شوند.
- عفونت علامت دار اغلب خفیف تا متوسط بوده و غیر اختصاصی و بیماری تب دار حاد است.
- یک نفر از هر چهار نفر مبتلا به تب دنگ ایمنی درازمدت برای همان سروتایپ خاص ایجاد خواهد کرد.
- یک نفر از هر ۲۰ نفر مبتلا به بیماری دنگ به فرم شدید بیماری پیشرفت خواهد نمود.

بیماری تب دنگ

- در حال حاضر هیچ درمان اختصاصی برای فرم شدید بیماری دنگ وجود ندارد و درمان به شکل علامتی (نگهدارنده) می باشد.
- شناسائی سریع موارد بیماری و به خصوص جلوگیری از پیشرفت آن به فرم شدید ، و همچنین دسترسی به درمان صحیح، میزان کشندگی دانگ شدید را به زیر ۱٪ کاهش می دهد.
- پیشگیری و کنترل دنگ بستگی به اقدامات موثر در زمینه کنترل ناقل دارد.
- مشارکت اجتماعی پایدار می تواند این تلاشهای کنترلی را بهبود ببخشد.

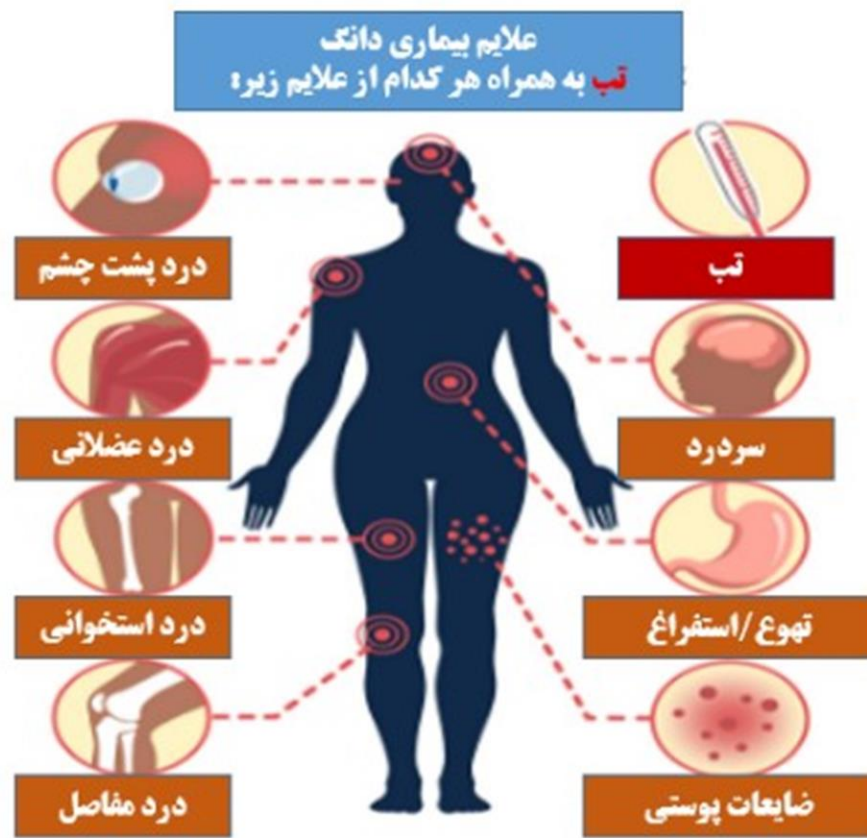
روش های انتقال بیماری

- عفونت از طریق گزش پشه ماده آئدس اجیپتی و آئدس آلبوپیکتوس آلوده به ویروس رخ می دهد
- پشه ۸ تا ۱۲ روز بعد از خوردن خون آلوده به ویروس تا پایان زندگی اش آلوده کننده خواهد بود
- انتقال ویروس از انسان به پشه، می تواند از ۲ روز قبل از شروع علائم تا ۲ روز پس از قطع تب رخ دهد
- در اکثر افراد ویروس بمدت ۴ تا ۵ روز در خون آنها وجود دارد، اما ممکن است تا ۱۲ روز طول بکشد
- احتمال انتقال از مادر به نوزاد به میزان کمی وجود داشته و بستگی به زمان عفونت مادر باردار دارد

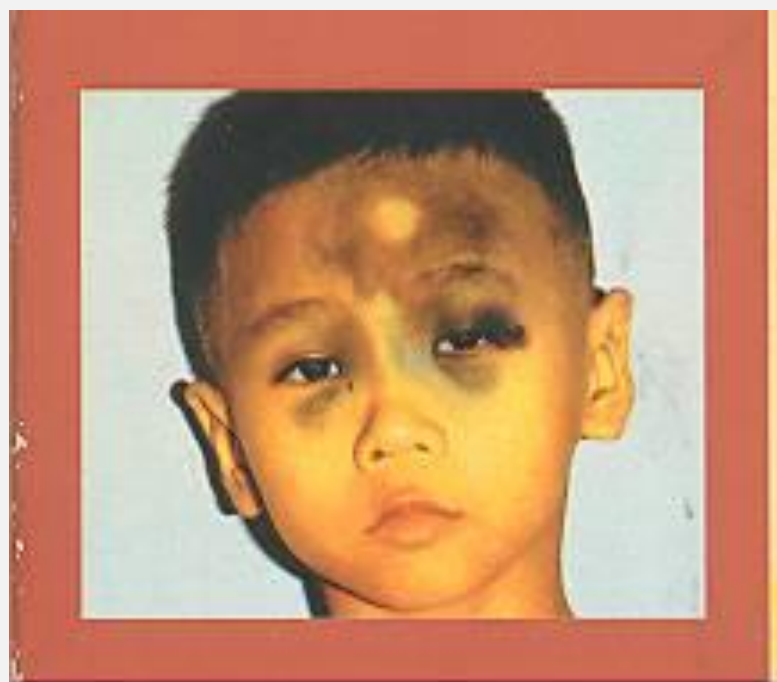
علائم بالینی تب دنگ :

- تب ناگهانی ، تهوع و استفراغ
- درد بدن، درد شدید عضلانی و مفصلی (تب استخوان شکن) ، درد پشت چشم
- بروز بثورات(دانه های قرمز رنگ) روی تنه ، صورت و اندامها
- خونریزی از بینی ، دهان ، لثه ها و کبودی پوست (**تب دنگ شدید**)
- رنگ پریدگی و سردی پوست
- بی خالی ، بی خوابی و بی قراری
- مرگ ومیر
- همه گیری فوق العاده بالا

علايم باليني تب دنگ

تعاریف اپیدمیولوژیک

مورد مشکوک :

تب طول کشیده (تب دهانی بالای ۳۸ درجه) حداقل به مدت ۲ روز
همراه با :

سکونت در کشورهای آندمیک بیماری یا استان های در معرض خطر
یا

• سابقه مسافرت به کشورهای آندمیک بیماری دانگ
یا

• تماس با مورد مشکوک و محتمل

■ به علاوه :

■ شدید بودن سردرد

■ درد حدقه چشم

■ احساس ضعف و خستگی

■ علائم گوارشی: بی اشتهايي - تهوع - استفراغ - اسهال

■ پوست بر افروخته صورت

■ راش ماکولوپاپولر

تعاریف اپیدمیولوژیک

• مورد محتمل **دنگ تب** دنگ خفیف:

مورد مشکوک

به علاوه

یکی از علائم آزمایشگاهی زیر:

-تست آزمایشگاهی: حداقل یک مورد CBC لکوپنی (کاهش گلبول سفید کمتر از ۳۰۰ هزار) همراه با
ترومبوسیتوپنی (کاهش پلاکت کمتر از ۱۰۰ هزار)

IgM- مثبت

تعاریف اپیدمیولوژیک

- مورد محتمل بیماری تب دنگ شدید
فرد مشکوک
○ به علاوه
- یکی از علائم زیر

علائم گوارشی شدید: دل درد یا تندرns (درد در لمس شکم) – استفراغ پایدار – بزرگی کبد (بزرگتر از ۲ سانتی متر)
علائم خونریزی: فقط یک نقطه بدن (مثل بینی و لثه یا پتشی، تست تورنیکه)
علائم عصبی: خواب آلودگی، بی قراری
افزایش هماتوکریت

تعاریف اپیدمیولوژیک

مورد قطعی :

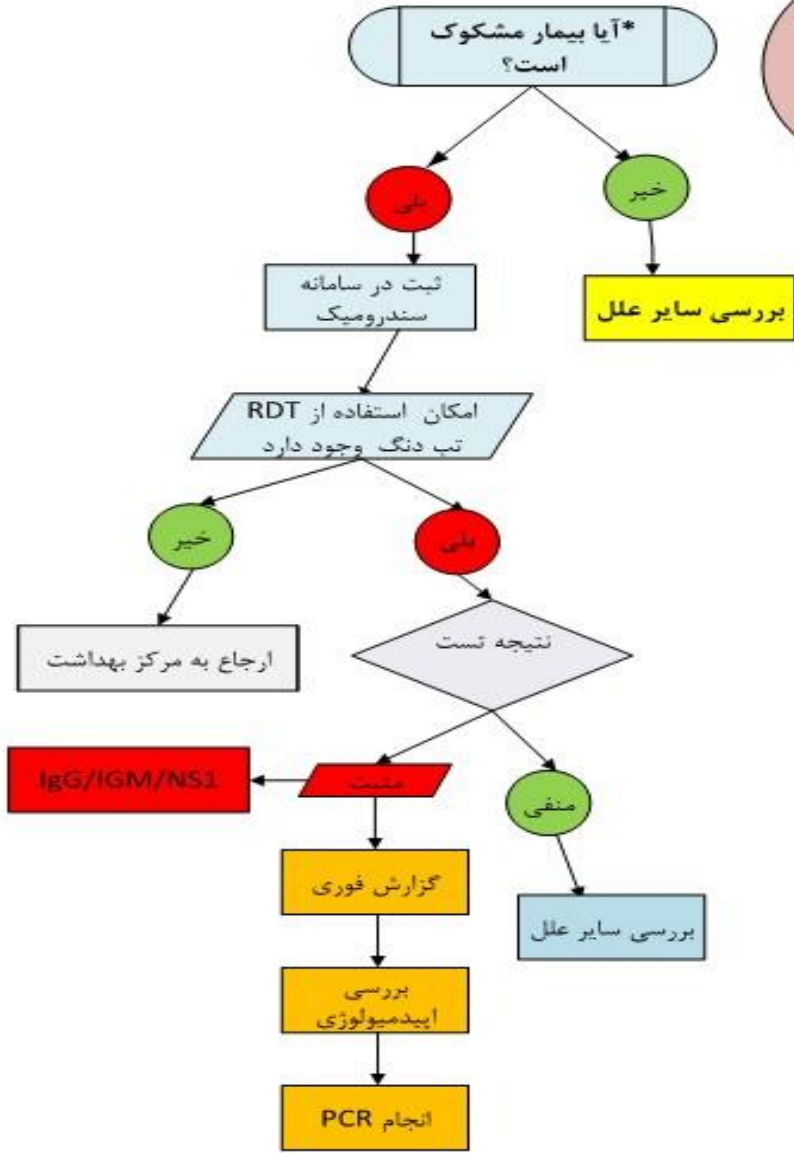
بیمار مشکوک یا محتمل

به علاوه

تست آزمایشگاهی: تست مولکولی (PCR) یا تست NS1 آنتی ژن مثبت

کشت ویروس

- ۱- شبیه انفلوانزا
- ۲- تب طول کشیده
- ۳- تب، خونریزی
- ۴- اختلال تنفسی شدید
- ۵- تب، نورولوژیک
- ۶- تب، راش
- ۷- سابقه مسافرت به مناطق اندمیک

IgG/IGM/NS1

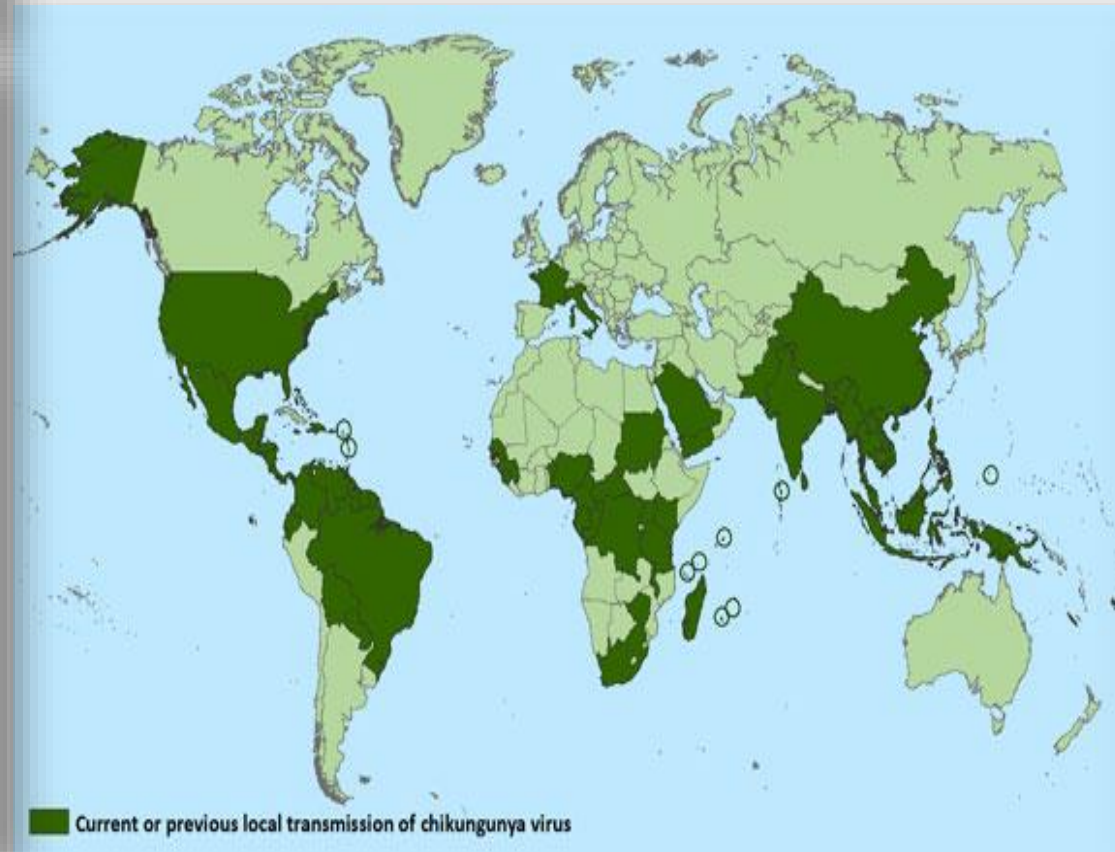
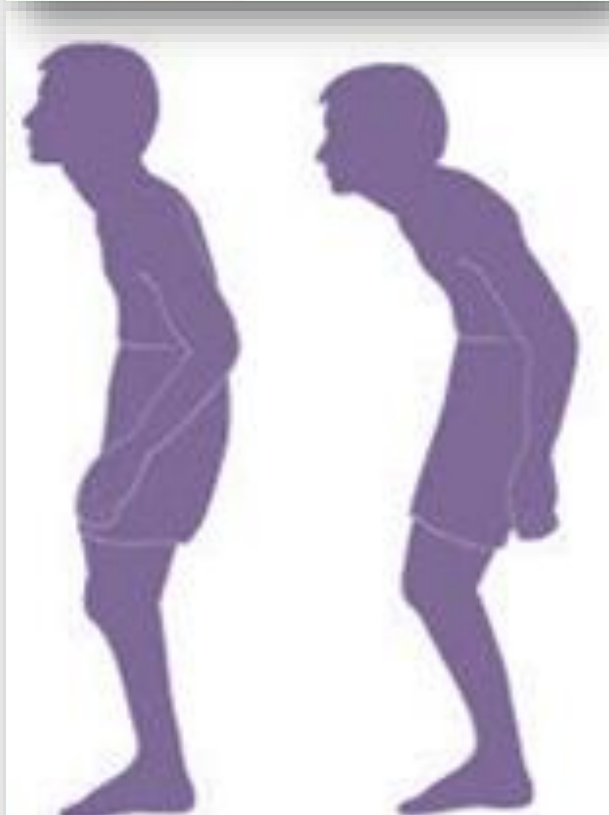
درمان بیماری

- استراحت و دریافت مایع کافی.

- درمان های حمایتی

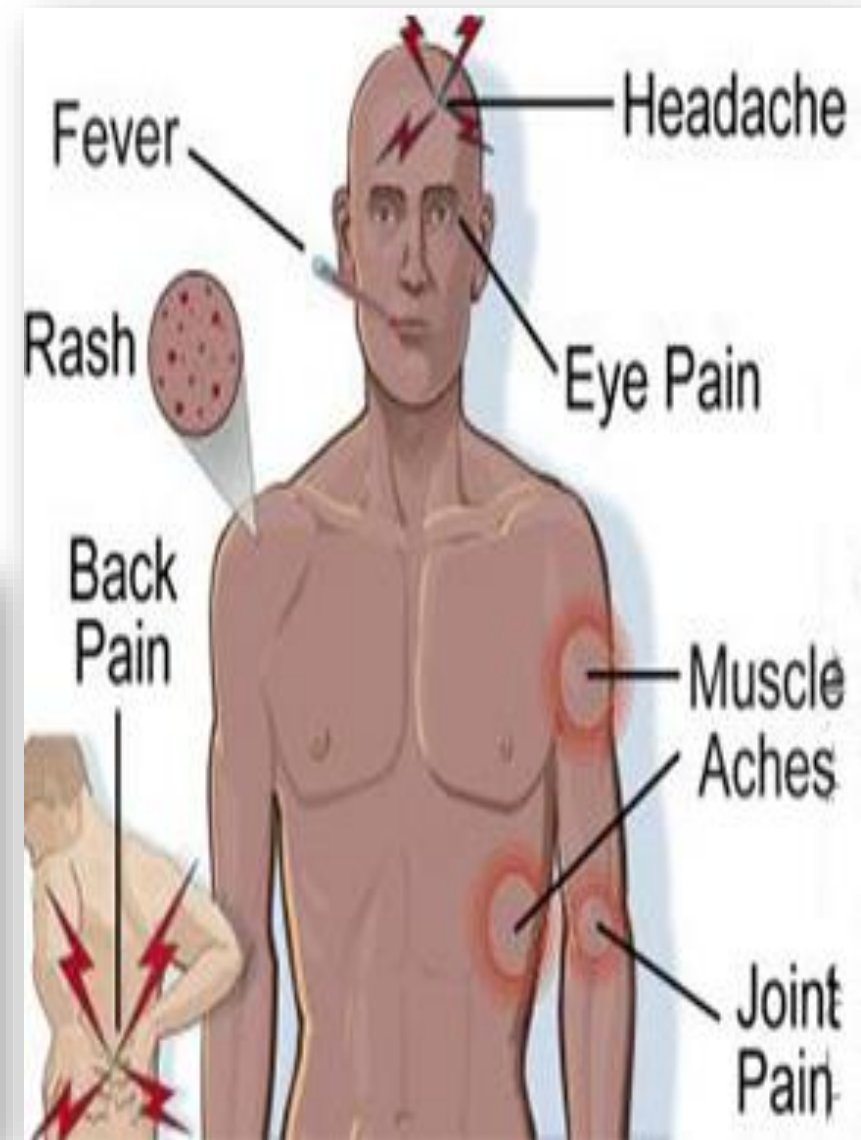
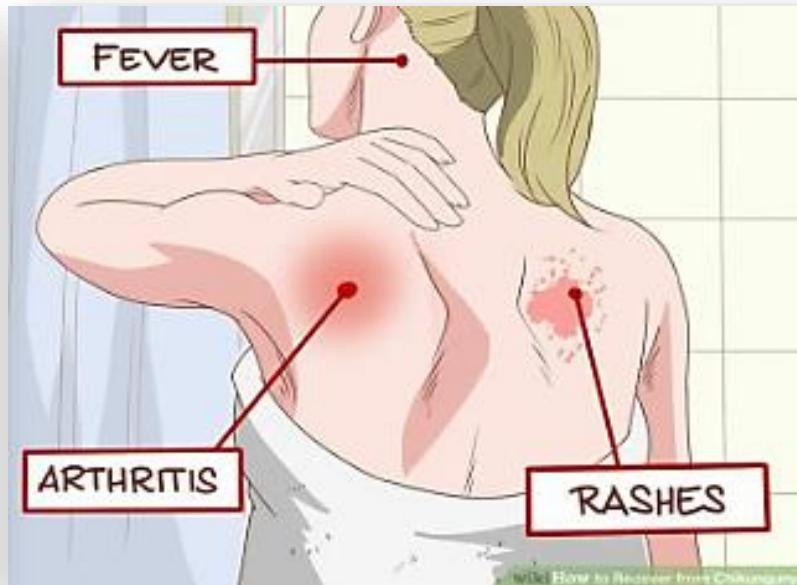
بیماری چیکونگونیا

- درگیری شدید مفاصل (درد و التهاب تا چند ماه)
- چیکونگونیا یک کلمه تانزانایی به معنی فردی با «**کمر خمیده**»
- اولین اپیدمی در میلان ایتالیا
- تهدیدی برای نیروهای نظامی

علائم بیماری چیکونگونیا

- در ۷۰ درصد دارای علائم
- دوره کمون ۲ الی ۱۲ روز

اکثر افراد به طور کامل بهبود می یابند اما در بعضی موارد ، درد مفاصل ممکن است برای هفته ها یا به ندرت چندین ماه یا حتی ۳ سال در مرحله مزمن بیماری ادامه یابد.

بیماری چیکونگونیا

تب ناگهانی تب، درد شدید مفاصل، سردرد، درد کمر، درد عضلات، تهوع، استفراغ، التهاب مفاصل، راش و ...

با توجه به درگیری مفاصل بدن و درد و تورم ناشی از آن، این بیماری **شدیدا ناتوان کننده** می باشد.

همه گیری در بیش از ۱۰۰ کشور و منطقه آسیا، آفریقا، اروپا و آمریکا

ایجاد طغیان های وسیع در سال های اخیر در کشورهای عربستان، یمن و پاکستان

چیکونگونیا، نزدیکتر از همیشه

- چیکونگونیا روزگاری تنها در چند کشور افریقایی گزارش می شد
- در چند دهه اخیر به اهستگی در جهان گسترش یافت
- در سالهای اخیر جهش ژنتیکی نیز ویروس داشته است
- هم اکنون به یکی از تهدید کننده گان سلامت جهان تبدیل شده است
- این ویروس دارای مخزن حیوانی در جهان می باشد.
- در سال ۲۰۱۷، هزاران مورد مشکوک به این بیماری از کراچی پاکستان گزارش شده است.

بیماریزایی

• دوره کمون چیکونگونیا به طور متوسط بین 3 تا 7 روز می باشد.

اگرچه طول این دوره می تواند از 1 تا 12 متغیر می باشد

• **بین 3 تا 28 درصد از افراد یک عفونت تحت بالینی (بدون علامت)**

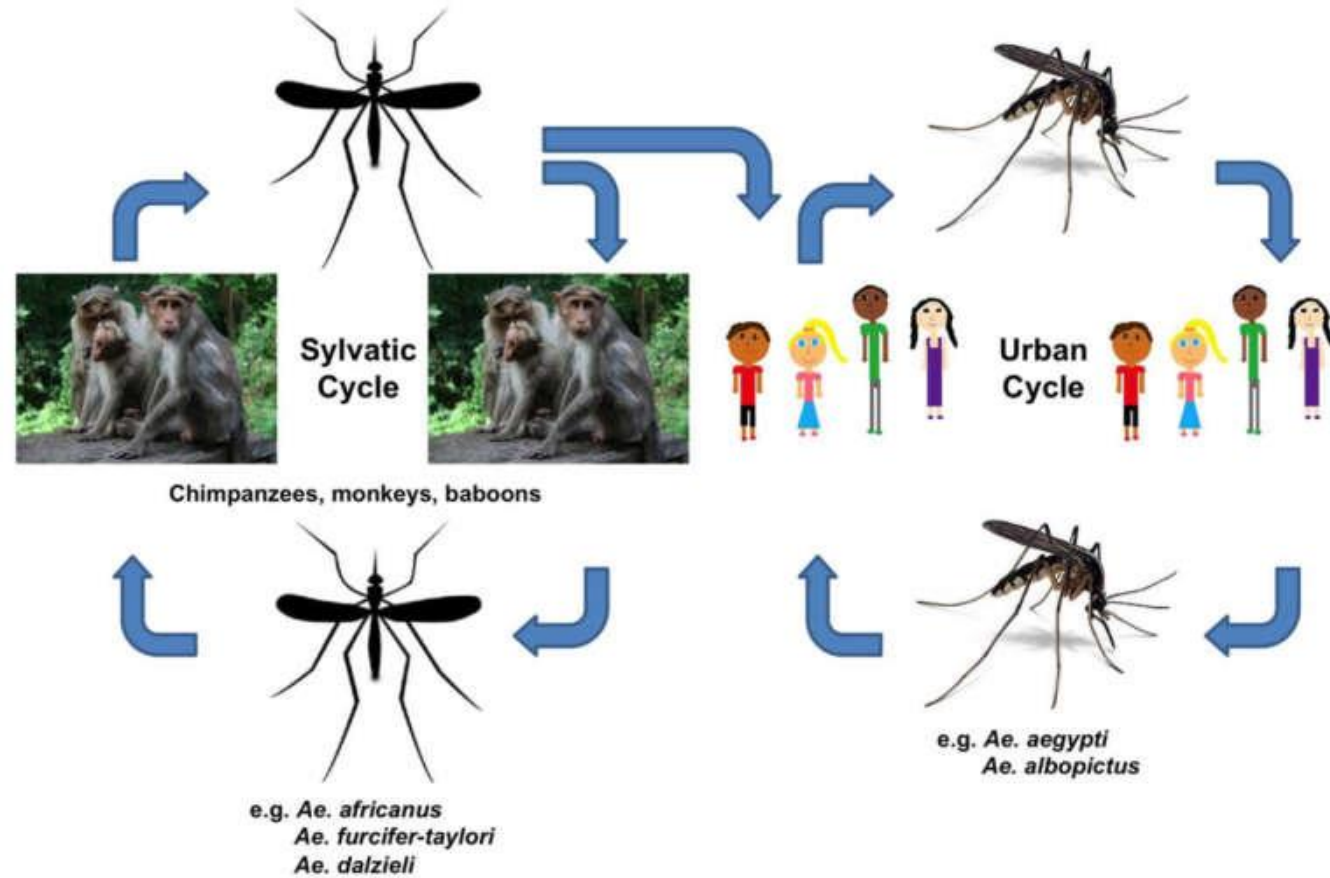
را تجربه می کنند.

• بنابراین بر خلاف آربوویروس هایی مثل دنگی و زیکا، عفونت در

اکثر موارد به صورت علامت دار می باشد.

• در هر دو گروه علامت دار و بدون علامت ویروس در خون حضور داشته

چرخه انتقال چیکونگونیا

تشخیص

- به طور کلی تشخیص آزمایشگاهی عفونت ویروس چیکونگونیا از طریق سه روش
- جداسازی ویروس
- شناسایی ژنوم ویروس توسط روشهای مولکولی
- شناسایی آنتیبادیهای ضد ویروس توسط روشهای سرولوژی انجام می شود.

درمان

- در حال حاضر درمان اختصاصی ضد ویروسی برای بیماری چیکونگونیا وجود ندارد
- و تنها درمان، درمان حمایتی شامل استراحت، تجویز مایعات، تجویز مسک‌های استامینوفن یا پاراستامول برای کاهش درد می‌باشد.
- از داروهای ضد التهاب غیر استروئیدی مثل آسپیرین تا زمانی که احتمال تشخیص دنگی مطرح است (به دلیل خطر ایجاد خونریزی) نباید استفاده نمود.

بیماری زیکا

- دوره کمون به طور دقیق مشخص نیست ولی می تواند از ۲ روز تا ۲ هفته متغیر باشد
- تب، راش ماکولوپاپولر، التهاب ملتحمه، درد مفصلی و عضلانی، بیحالی و سردرد، بیماری معمولاً ۲ تا ۷ روز به طول می انجامد.
- باعث ایجاد ناهنجاری مادرزادی میکروسفالی در جنین
- در سالهای ۲۰۱۳-۲۰۱۴ طغیان بیماری زیکا در فرانسه و در ۲۰۱۵ در برزیل به وقوع پیوست.
- در حال حاضر در هندوستان و ترکیه مواردی از زیکا به صورت رسمی و با انتقال محلی گزارش شده است.

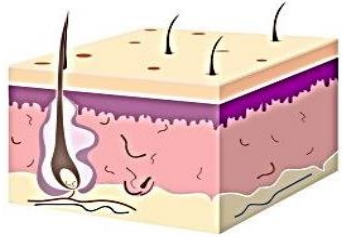
علائم بیماری زیکا

Symptoms

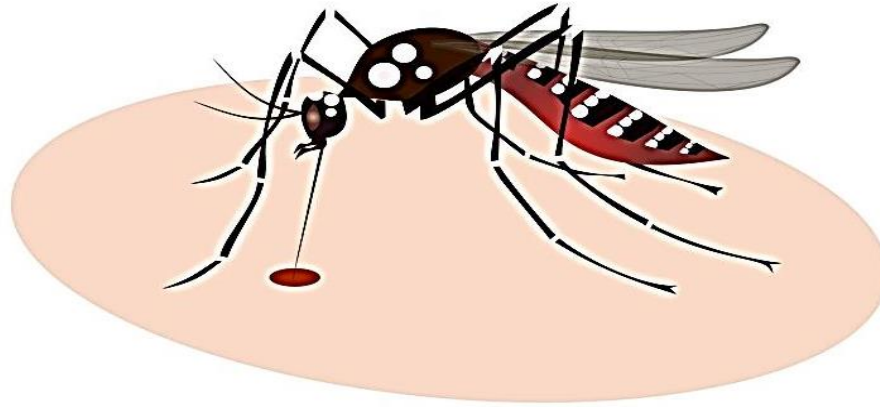
headache

TEMPLATE DESIGN LOREM IPSUM
DESIGN LOREM IPSUM TEMPLATE
TEMPLATE DESIGN LOREM IPSUM
DESIGN LOREM IPSUM TEMPLATE

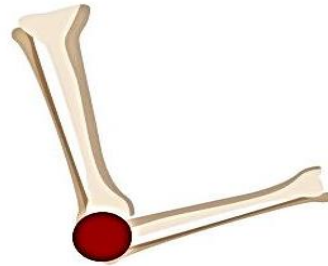
pale skin, rash

TEMPLATE DESIGN LOREM IPSUM
DESIGN LOREM IPSUM TEMPLATE
TEMPLATE DESIGN LOREM IPSUM
DESIGN LOREM IPSUM TEMPLATE

fever

TEMPLATE DESIGN LOREM IPSUM
DESIGN LOREM IPSUM TEMPLATE
TEMPLATE DESIGN LOREM IPSUM
DESIGN LOREM IPSUM TEMPLATE

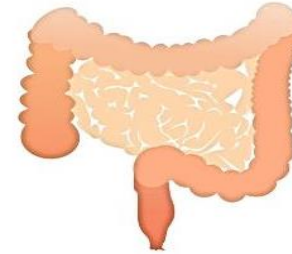
muscle pain, arthralgia

TEMPLATE DESIGN LOREM IPSUM
DESIGN LOREM IPSUM TEMPLATE

red eyes

TEMPLATE DESIGN LOREM IPSUM
DESIGN LOREM IPSUM TEMPLATE
TEMPLATE DESIGN LOREM IPSUM
DESIGN LOREM IPSUM TEMPLATE

diarrhea

TEMPLATE DESIGN LOREM IPSUM
DESIGN LOREM IPSUM TEMPLATE
TEMPLATE DESIGN LOREM IPSUM
DESIGN LOREM IPSUM TEMPLATE

- ۸۰ درصد بدون علائم
- دوره کمون ۲ الی ۱۲ روز

زیکا موجب عوارض عصبی شدید می شود

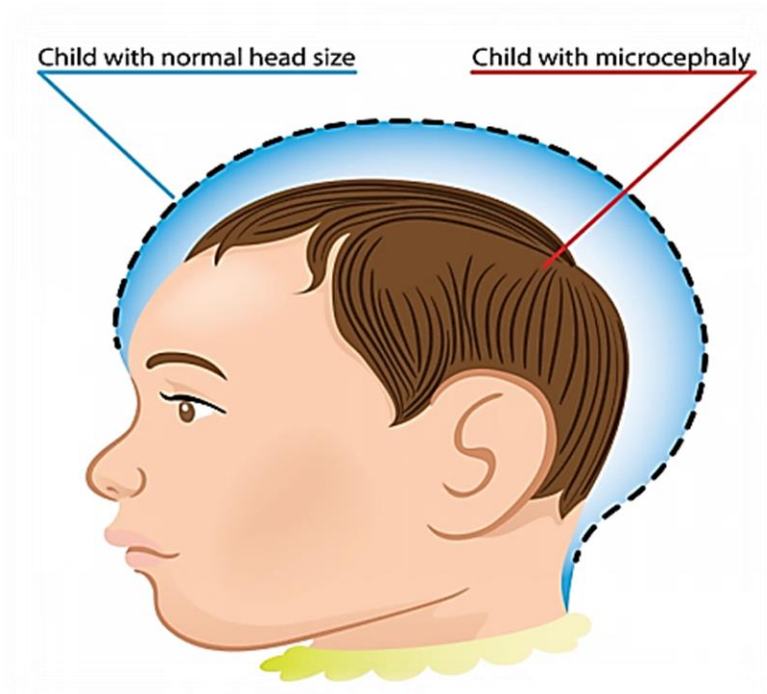
• سندرم گلین باره

• افزایش ۲۰ برابر در ابتلا به:

• میکروسفالی

• سقط خودبخودی

• محدودیت رشد داخل رحمی

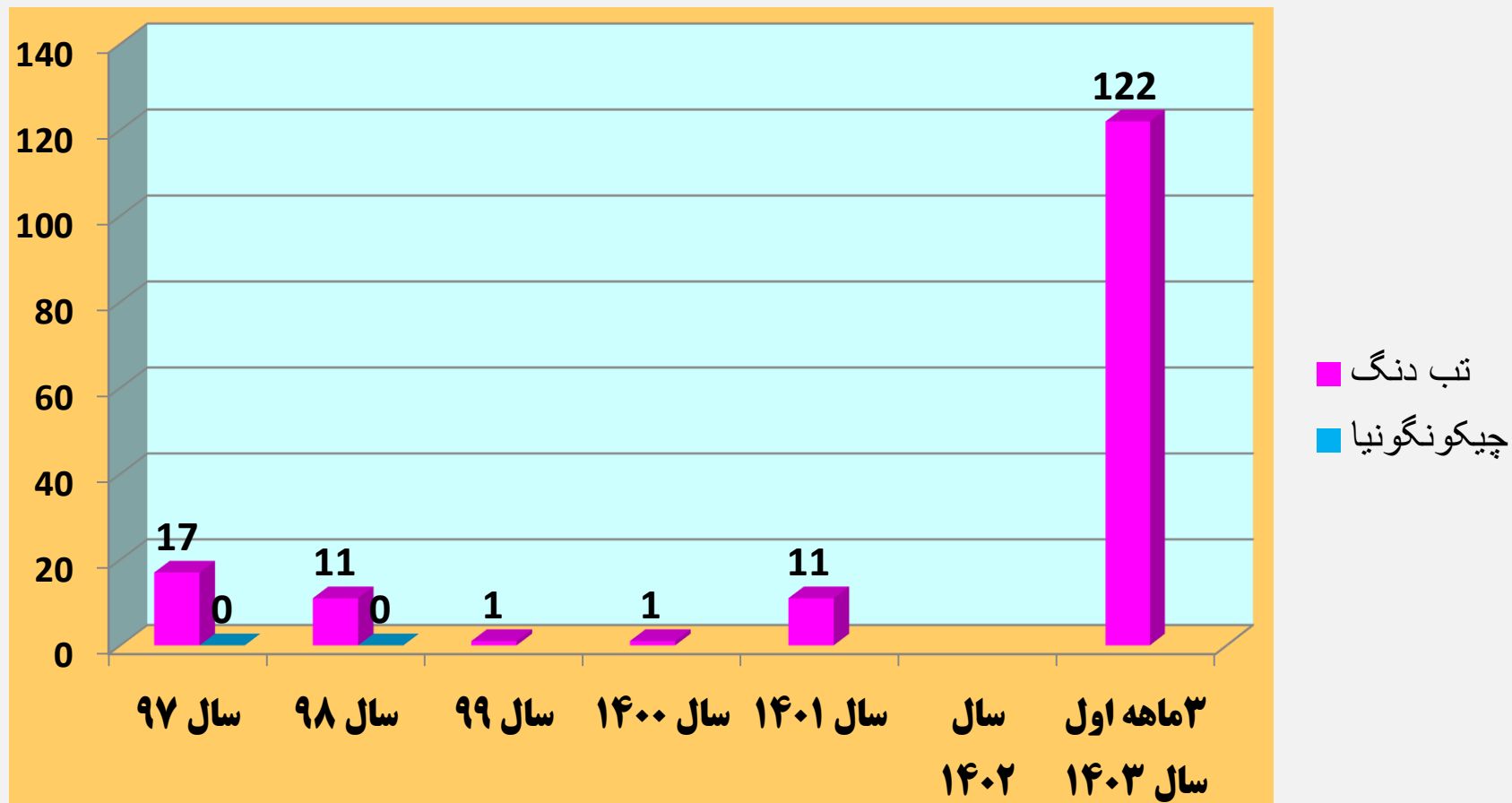
درمان

- هنوز واکسن موثر تایید شده ای جهت پیشگیری از عفونت زیکا ارائه نشده است
- تا کنون درمان اختصاصی ضد ویروس زیکا وجود ندارد.
- از آنجاییکه عفونت زیکا ملایم و خود محدود شونده است، درمان معمولا :
 - استراحت و حمایتی شامل تجویز مایعات و مسکن های استامینوفن یا پاراستامول می باشد.
 - از داروهای ضد التهاب غیراستروئیدی مثل آسپیرین تا زمانی که احتمال تشخیص دنگی مطرح است (به دلیل خطر ایجاد خونریزی) نباید استفاده نمود.
- به علاوه در کودکان زیر 10 سال که به بیماری حاد ویروسی مبتلا هستند تجویز آسپیرین م ی تواند منجر به بروز

بیماری تب زرد

- بیماری تب زرد یک بیماری خونریزی دهنده حاد
- بیش از ۵۰ درصد موارد شدید بیماری بدون درمان فوت می نمایند
- سالیانه حدود ۸۴ هزار تا ۱۷۰ هزار مورد بیماری با بیش از ۶۰ هزار مرگ ناشی از این بیماری رخ می دهد
- در قرن گذشته طغیانهای ناشی از تب زرد در آمریکای شمالی، اروپا بیش از ۱۰ کشور را درگیر نموده است
- ویروس بیماری در مناطق گرمسیری افریقا و امریکای لاتین بومی و اندمیک می باشد.

تعداد موارد قطعی تب دنگ و چیکونگونیا از سال 97 تا تیرماه 1403

آندس ها

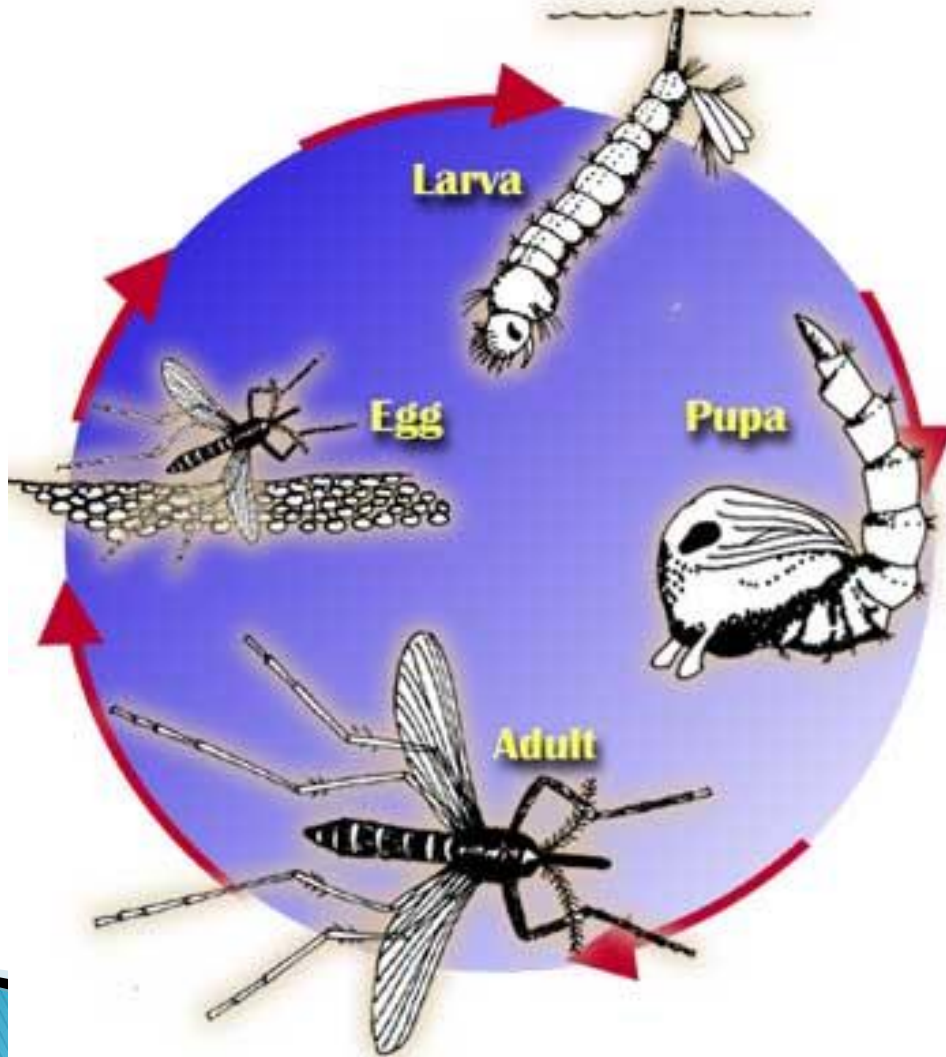

پشه آئدس ناقل بیماری های تب دنگ، زیکا و چیکونگونیا

Kingdom:	Animalia	جانوری	سلسله :
Phylum:	Arthropoda	بندپایان	شاخه :
Sub-Phylum:	Mandibulata	آرواره داران	زیرشاخه:
Class:	Insecta	حشرات	رده :
Sub-Class:	Pterygota	بالداران	زیررده :
Order:	Diptera	دو بالان	راسته :
Sub-Order:	Nematocera	نماتوسرا	زیر راسته :
Family:	Culicidae	گولپسیده	خانواده :
Sub-Family	: Culicinae	گولپسینه	زیر خانواده :
Genus	<i>Aedes</i>	آئدس	جنس :

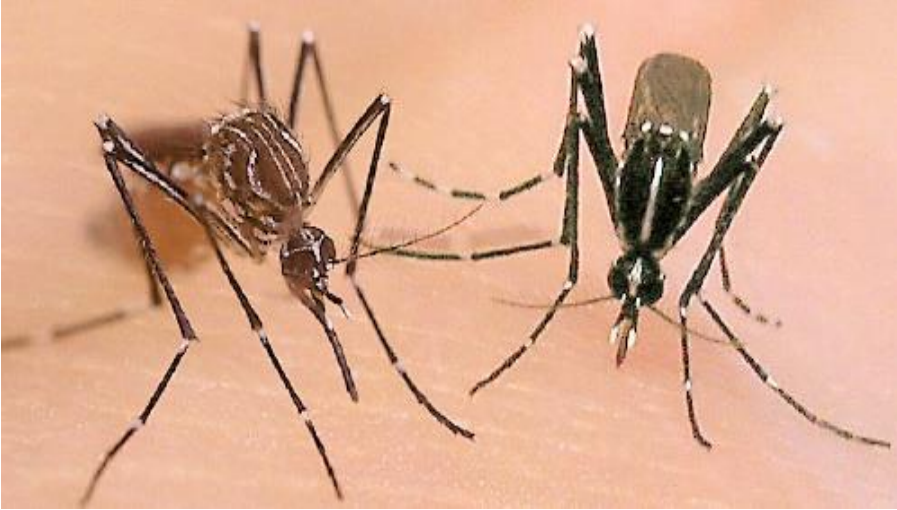
مراحل زندگی پشه آندس

▶ دارای ۴ مرحله زندگی:

▶ تخم، لارو و شفیره (داخل آب)

▶ بالغ (هوا)

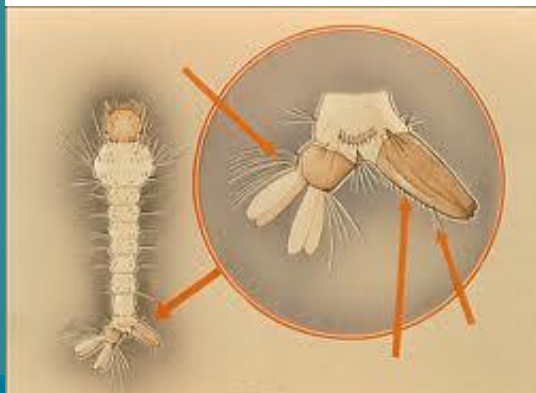
تخم و لارو آندس

➤ ۱۰۰ تا ۴۰۰ تخم در هر بار تخم گذاری

➤ تخم تک تک و مقاوم به خشکی

➤ لارو دارای سیفون کوتاه و بشکه ای و قرار گرفتن لارو بصورت مورب زیر سطح آب

➤ ژیت های لاروی پراکنده و متعدد (مبارزه بسیار سخت)

تخم و لارو پشه آئدس

- تخم گذاری در هر مکان یاشیئی که از چند قطره تا حجم زیادی از آب رادر خودنگه داردمانند سوراخ های تنه درختان،رد پای حیوانات،سینی زیرگلدان ها،قوپی های کنسرو رها شده در محیط ،تایرهای فرسوده،مخازن نگهداری آب،سینی زیرکولر،محل اتصال برگ به ساقه وغیره

- نوزاد شان کرمی شکل (لارو) که در آب زندگی می کند

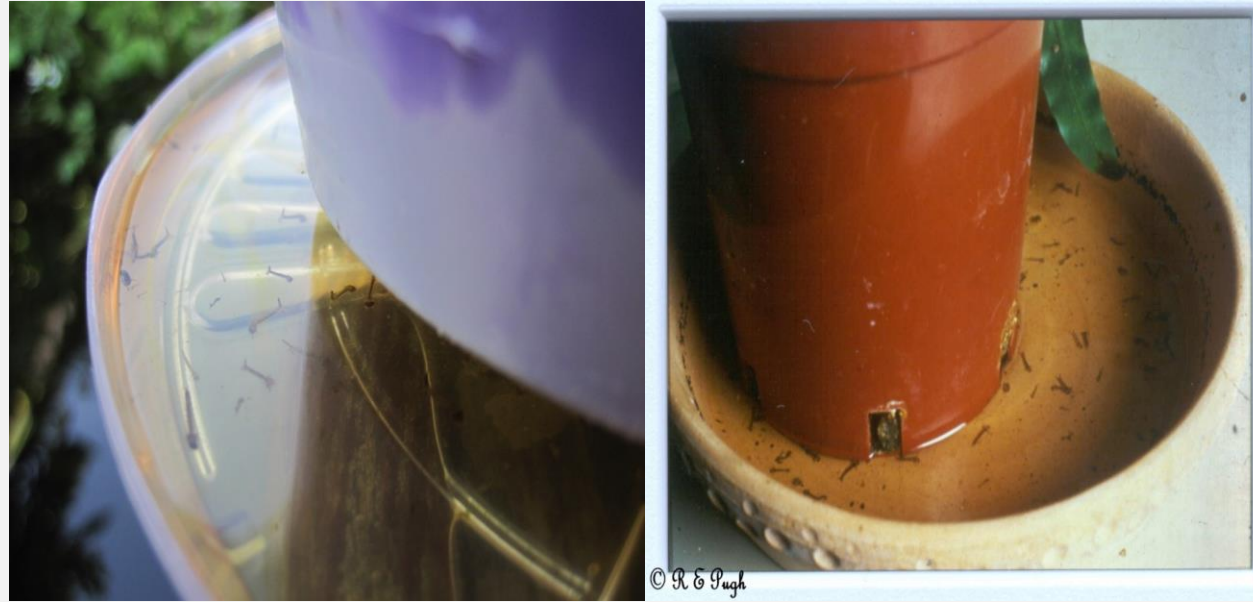

حفرات تنه درختان و آب گلدان ها

سینی زیر گلدانها

محل اتصال برگ به ساقه در گیاه لاک‌بامبو

• پشه بالغ:

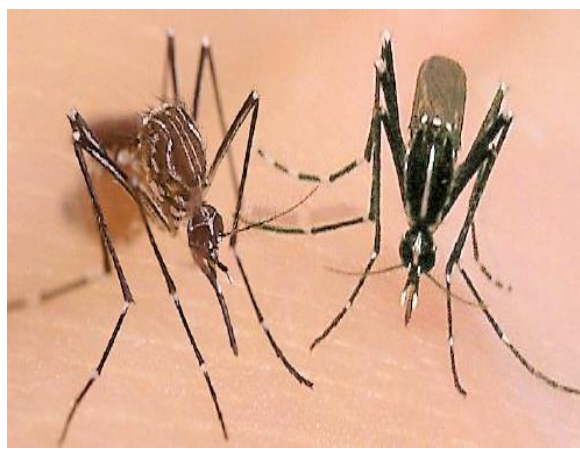
• بیر آسیایی

• دارای فلس های سیاه، سفید و نقره ای بر روی بدن

• دارای نوارهای سفید و روشن بر روی پاها

بالغ آئدس

▶ بیر آسیایی

▶ دارای فلس های سیاه، سفید و نقره ای بر روی بدن

▶ دارای نوارهای سفید و روشن بر روی پاها (صفت تشخیصی مهم)

▶ استراحت بالغ بر روی سطح بصورت موازی

▶ استراحت بیشتر در خارج اماکن (سم پاشی داخل اماکن توصیه نمی شود)

بیولوژی بالغ

- گونه های زیادی از آندس ها در دنیا وجود دارند و تنها دو گونه آندس **اجتبی** و **آلبوپیکتوس** ناقل می باشند
- استراحت در طول روز در محل های خنک، تاریک، مرطوب و محافظت شده بویژه در میان گیاهان
- خونخواری و تغذیه در هنگام عصر و غروب آفتاب
- خونخواری فقط توسط ماده ها و برای رشد تخم ها
- تغذیه نرها و همچنین ماده ها (فعالیت های متابولیسم) از شهد گلها و گیاهان
- استراحت و خونخواری معمولا در مکان های خارجی

گونه های مهم جنس آئدس

Aedes aegypti ▶

Aedes albopictus ▶

تشخیص دو گونه از طریق کلید تشخیصی انجام می شود

Aedes aegypti

اجیتی

▶ بیشتر مناطق شهری

▶ اهلی و بیشتر در داخل اماکن

▶ خونخواری از چند میزبان (موثر درانتشار و اپیدمی بیماری)

▶ ناقل اصلی تب دنگ، چیکونگونیا و زیکا

▶ انسان دوست

▶ تایید حضور در ایران (بندرلنگه و بندر عباس)

Aedes albopictus adult

آلئوپیكتوس

- ▶ عمدتا ناقل ثانویه تب دنگ و چیکونگونیا وزیکا
- ▶ اغلب خارج از اماکن (استراحت، تخم گذاری و خونخواری)
- ▶ عمدتا از یک میزبان خونخواری می کند (انسان و حیوانات)
- ▶ شدت طغیان ناشی از این گونه نسبت به اجیپتی کمتر
- ▶ وحشی تر نسبت به اجیپتی
- ▶ مناطق روستایی

Aedes aegypti Mosquito

Aedes albopictus

اهمیت ناقل مهاجم آئدس اجیپتی

✓ روزگزر بودن (بیشترین گزش در هنگام طلوع خورشید و غروب آن می باشد).

✓ مقاومت تخم در مقابل خشکی هوا (زنده ماندن تخم در محیط خشک تا ۴۰۰ روز).

✓ خونخواری از افراد متعدد در طول شبانه روز و امکان ایجاد اپیدمیهای انفجاری

✓ مقاومت ناقل به اکثر سموم موثر بر حشرات

✓ توانایی مهاجرت به سایر مناطق از طریق تخم، لارو و بالغ

وضعیت آندس ها در ایران

- ▶ مشاهده گونه های ناقل در سال های خمیلی دور در خوزستان و بوشهر (1920- 1950)
- ▶ عدم مشاهده گونه های ناقل در سال های اخیر در خوزستان و بوشهر
- ▶ مشاهده گونه آبوپکتوس در چابهار، نیک شهر و سرباز در سال های اخیر
- ▶ عدم مشاهده در بررسی مجدد (نشان دهنده عدم استقرار پشه)
- ▶ مشاهده آندس اچیتی برای اولین بار در 29 بهمن سال 1398 در بندر لنگه هرمزگان توسط آقای ورزبان (دانشجوی کارشناس ارشد حشره شناسی پزشکی و انشکده بهداشت شیراز) شناسایی شد.
- ▶ تا خرداد ماه سال 1403 آلودگی پشه آندس اچیتی در استان بوشهر، شهرستان های استان هرمزگان و چابهار
- ▶ تا خرداد ماه سال 1403: مشاهده آندس آبوپکتوس در استان گیلان
- ▶ در رودخانه و هسلم نخبندان شناسایی گونه های آندس کسپوس و آندس و کسنز

مبارزه

✓ از بین بردن آب های راکد از طریق بهسازی محیط، جمع اوری ظروف مستعمل، تایلرهای فرسوده و غیره

✓ استفاده از مواد دور کننده

✓ استفاده از پشه بند

✓ نصب توری بر روی درب و پنجره

✓ دفع فاضلاب به طرق بهداشتی

✓ سمپاشی فضایی و یا مه پاشی برای از بین بردن پشه

انجام عملیات
کنترل ناقلین بر
علیه پشه های
بالغ

مراقبت پشه ناقل در ایران و شهرستان

- ✓ نقطه شروع برنامه ریزی نظام مراقبت بیماریهای منتقله از پشه آئدس در ایران از سال ۱۳۹۰ بوده و از سال ۱۳۹۵ در کشور به شیوه جدید راه اندازی شده است و علاوه بر جاری بودن نظام مراقبت انسانی در کل کشور، کلیه مبادی ورودی کشور نیز تحت پوشش مراقبت حشره شناسی قرار گرفته است.
- ✓ اجرای برنامه مراقبت شامل آموزش، بیماریابی، گزارش موارد مشکوک و..... در سطح خانه های بهداشت و پایگاه های سلامت
- ✓ اجرای برنامه بررسی و رصد پشه ناقل از طریق بررسی تخم، لارو و بالغ در مناطق پرخطر شهرستان

وضعیت و ظرفیت حضور پشه در استان و شهرستان بیرجند

- تردد اتباع خصوصا اتباع محترم افغانستان و چین
- فعال بودن فرودگاه خصوصا پروازهای بین المللی در مراسم حج و اربعین
- فعال بودن بودن منطقه ویژه اقتصادی
- فعال بودن اردوگاه اتباع و مهاجرین خارجی
- وجود پادگان های نظامی و پذیرش سرباز از مناطق مختلف کشور
- وجود دانشگاه ها و مراکز آموزشی و پذیرش دانشجو از خارج کشور و مناطق مختلف کشور
- محل عبور کامیون های ترانزیت کالا از مناطق مختلف کشور افغانستان به استان های همجوار و بازارچه های مرزی استان و برعکس
- محل گذر زائرین پاکستانی به مشهد مقدس و کربلا
- محل گذر مسافرین مناطق جنوب و جنوب شرق کشور
- وضعیت آب و هوایی مناسب وجود آبهای سطحی برای زاد و ولد پشه های ناقل

اهمیت مراقبت پشه ناقل در ایران و استان

- پتانسیل ورود تخم، لارو، شفیره و پشه به استان و شهرستان از طریق بار مسافر، کالاهای تجاری و... هم مسافرهای داخلی (از جنوب کشور) و هم مسافرهای خارج کشور (حجاج، زائرین کربلا، اتباع و...)
- پتانسیل همه گیری تب دنگ در شهرستان

انتظارات مرکز بهداشت استان از سایر سازمان هادر بحث مقابله با بیماری تب دنگی

1. همکاری با مراکز بهداشت برای انجام بررسی حشره شناسی به منظور رصد پشه آئدس در مکان های پرخطر از نظر بیماری تب دنگ شامل: فرودگاه، پادگان ها، منطقه ویژه اقتصادی، اردوگاه مهاجرین، ترمینال های مسافری وباری، شهرک های صنعتی، سدها و.....
2. کمک به امر آموزش دقیق و همه جانبه جمعیت های انسانی اعم از کادر های موجود در مکان های پرخطر، جمعیت های در تردد اعم از مسافرین (گردشگران- زائرین- تجار- پيله وران) و رانندگان ترانزیت در نحوه رعایت اصول حفاظت فردی و مراقبت از خود در مقابله با عامل انتقال بیماری با استفاده از ظرفیت صداو سیما، رسانه ها و.....
3. تخصیص وتامین اعتبارات موردنیاز برای خرید وسایل وتجهیزات مورد نیاز آزمایشگاه حشره شناسی و تیم های واکنش سریع برای فاز آمادگی
4. تشکیل کمیته های ۵گانه

نکته پایانی

- اگرچه در حال حاضر با تلاشهای فراوان چندین ساله ی پرسنل و مسؤولین بهداشتی و اجرایی این بیماری در استان مشاهده نگردیده ولی به دلیل موارد ذکر شده، غفلت از این بیماری ممکن است صدمات جبران ناپذیری را به بار آورد.

زندگی صحنه یکتای هنرمندی ماست
هر کسی نغمه خود خواند
و از صحنه رود...
صحنه پیوسته بجاست...
خوش تر آن نغمه که مردم بسپارند به یاد...